

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 180/2025-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Burdyovou, Leknová 3, Bratislava, proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 31D/11/2023-165 zo 14. novembra 2023 a uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 42Do/1/2024 z 12. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva nebyť stíhaný bez zákonného dôvodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, práva na preskúmanie rozhodnutia podľa čl. 46 ods. 2 ústavy v spojení s prvým pododsekom čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 13 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 49 ústavy prvým v záhlaví označeným rozhodnutím a okrem už uvedených práv aj práva na právnu pomoc a kontradiktórny proces podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy druhým rozhodnutím súdu označeným v záhlaví, ktoré obidve navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správneému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznať finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predsedníčka Okresného súdu Zvolen (ďalej len „navrhovateľka“) podala proti sťažovateľovi disciplinárny návrh. Najvyšší správny súd napadnutým rozhodnutím uznal sťažovateľa vinným za skutok, že po tom, čo mu bolo uznesením najvyššieho správneho súdu sp. zn. 31D/9/2023 zo 14. júla 2023 (ďalej aj „sporné uznesenie“) s účinnosťou

od 15. júla 2023 zrušené dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, o ktorého prijatí bol upovedomený 14. júla 2023 zaslaním kópie zápisnice o neverejnom zasadnutí na jeho emailovú adresu, s ktorou sa oboznámil, následne od 18. júla do 10. augusta 2023 odmietol vykonávať svoje pracovné povinnosti na okresnom súde a začal ich vykonávať až 11. augusta 2023. Porušil teda z nedbanlivosti povinnosti sudcu podľa § 30 ods. 4 a 5 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), pričom vzhľadom na predchádzajúce spáchanie závažného disciplinárneho previnenia je škodlivosť tohto konania zvýšená. Tým sa dopustil pokračovacieho závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch, za čo mu najvyšší správny súd uložil disciplinárne opatrenie, a to zníženie funkčného platu o 50 % na obdobie 3 mesiacov. Proti rozhodnutiu podala navrhovateľka odvolanie, ktoré najvyšší správny súd v odvolacom disciplinárnom senáte zamietol napadnutým uznesením podľa § 319 Trestného poriadku v spojení s § 37 ods. 3 disciplinárneho súdneho poriadku.

3. V napadnutom uznesení najvyšší správny súd po zhrnutí napadnutého rozhodnutia, odvolania navrhovateľky, vyjadrenia obhajcu a sťažovateľa popísal priebeh odvolacieho konania tak, že bol nariadený termín verejného zasadnutia na 12. september 2024, o ktorom boli upovedomení okrem iného sťažovateľ a obhajca. Obhajca sťažovateľa v deň verejného zasadnutia doručil elektronicky ospravedlnenie a návrh na odročenie pojednávania bez vecného prejednanja a rozhodnutia. Najvyšší správny súd však pripojenú kópiu potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti zo 4. augusta 2024 ani uvádzané zhoršenie zdravotného stavu nepovažoval za preukázanie dostatočných dôvodov na ospravedlnenie neúčasti, pretože absentovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že obhajcov zdravotný stav mu neumožňuje účasť na úkone bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej choroby. Ospravedlnenie podľa súdu nemožno považovať za včasné, ak je učené predložením týždeň starého dokladu o práceneschopnosti až tesne pred termínom verejného zasadnutia. Aj s ohľadom na súhlas sťažovateľa konať v jeho neprítomnosti a jeho obsiahle vyjadrenie k odvolaniu najvyšší správny súd nevyhovelo návrhu na odročenie verejného zasadnutia, keď nehrozilo porušenie práva na obhajobu.

4. Odvolanie navrhovateľky považoval najvyšší správny súd za nedôvodné. K otázke viny uviedol, že vychádzal zo skutkových záverov uvedených v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorých sa sťažovateľ mýlil v otázke nastúpenia účinkov rozhodnutia týkajúceho sa pozastavenia výkonu jeho funkcie, čo dôvodil z obhajoby sťažovateľa, jeho prejavov na porade 17. júla 2023 a listu z 31. júla 2023. Aj podľa najvyššieho správneho súdu sťažovateľova myšlienka o právoplatnosti uznesenia až po jeho oznámení (doručení rovnopisu) zjavne nemá oporu v Trestnom poriadku, disciplinárnom súdnom poriadku ani zákone o sudcoch, a preto ak sťažovateľ z doručenej zápisnice o neverejnom zasadnutí vedel, že bolo vyhlásené uznesenie s účinnosťou od 15. júla 2023 od 00.00 h, prinajmenšom ako dlhodobý sudca mal vedieť, aké účinky má takéto uznesenie objektívne (ako právoplatné rozhodnutie efektívne ruší uznesenia zakladajúce dočasné pozastavenie výkonu jeho funkcie) a subjektívne (obživla mu povinnosť vykonávať funkciu sudcu svedomite vrátane povinnosti vykonávať funkciu v úradnej miestnosti alebo domácom prostredí). Bližší výklad účinkov uznesenia disciplinárneho senátu od jeho vyhlásenia vyplývajúci najmä z § 184 Trestného poriadku bol podľa najvyššieho správneho súdu podaný v napadnutom rozhodnutí. Pretože by sťažovateľ mal prinajmenšom vedieť (nemal sa mýliť), že svojou neprítomnosťou

a nevykonávaním funkcie môže porušiť záujem chránený zákonom o sudcoch, ale v dôsledku svojho nepodloženého omylu sa spoliehal, že ho neporušuje, je namieste kvalifikácia jeho konania ako nedbanlivostného. Podľa najvyššieho správneho súdu chyba dôkaz pre záver navrhovateľky, že sťažovateľ bol uzročený s tým, že bude svojou absenciou a pasivitou voči funkčným povinnostiam porušovať záujem chránený zákonom. Z listín, naopak, vyplynulo, že sa skutočne mylil o viazanosti svojej osoby účinkami uznesenia, ktorého rovnopis mu zatiaľ nebol doručený. Navrhovateľka v odvolaní pripustila, že si sťažovateľ nesprávne vyložil rozhodnutie.

5. Najvyšší správny súd sa oboznámil s vyjadrením sťažovateľa k odvolaniu navrhovateľky obsahujúcej obhajobnú argumentáciu, avšak na jeho podklade nepreskúmaval zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia a nezistil na jeho základe ani chyby, ktoré by analogicky napĺňali dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ podľa najvyššieho správneho súdu pokračuje v nesprávnom výklade otázky právoplatnosti uznesenia vydaného podľa Trestného poriadku, zmiešava povinnosť oznámenia uznesenia podľa § 179 ods. 1 Trestného poriadku s jeho právoplatnosťou podľa § 184 ods. 1 Trestného poriadku, svojou argumentáciou, že do doručenia rovnopisu uznesenia zo 14. júla 2023 ním nebol viazaný, popiera existenciu a právoplatnosť tohto uznesenia. Pre najvyšší správny súd bolo kľúčové zistenie, že sťažovateľ sa skutočne a hodnoverne dozvedel o obsahu vyhláseného uznesenia už v deň jeho vyhlásenia, teda pred spáchaním skutku. Disciplinárny senát nevyvodzoval záver o okamžitej právoplatnosti uznesenia, proti ktorému nie je prípustná sťažnosť, z toho, že bola sťažovateľovi zaslaná zápisnica o neverejnom zasadnutí emailom, ale správne z § 184 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku.

6. S ohľadom na to, že uznesenie podľa Trestného poriadku nadobúda právoplatnosť bez ohľadu na to, komu bolo doručené či oznámené, o čom mal byť sťažovateľ spôsobilý urobiť si správny záver, malo podľa najvyššieho správneho súdu dokazovanie o tom, že sa sťažovateľ oboznámil so zápisnicou prostredníctvom e-mailu 14. júla 2023, význam pre ustálenie jeho zavinenia. Z dokazovania vyplynulo, že sťažovateľ nemal pochybnosť o existencii a obsahu uznesenia pred jeho doručením, teda o pravdivosti obsahu zápisnice. Nie je dôvodná obhajoba snažiaca sa vyvolať dojem, že podľa disciplinárneho senátu mali byť sťažovateľovi uložené povinnosti zápisnicou o neverejnom zasadnutí. Sudcovské povinnosti, za ktorých porušenie sa vyvodzuje zodpovednosť, vyplývajú zo zákona o sudcoch. Rovnako ani pochybnosť sťažovateľa, či najvyšší správny súd mohol rozhodnúť na neverejnom zasadnutí, nemá bez ďalšieho vplyv na samotnú existenciu a právoplatnosť uznesenia zo 14. júla 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Vo vzťahu ku skutku, za ktorý bol uznaný vinným, predkladá sťažovateľ argumentáciu súvisiacu s konaním sp. zn. 31D/9/2023 (v ktorom sa návrhom z 28. júna 2023 domáhal zrušenia dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu). Sťažovateľ tvrdí, že rozhodnutím sp. zn. 31D/9/2023 zo 14. júla 2023 bolo porušené jeho právo na verejné prerokovanie návrhu, keď podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a dôvodovej správy nie je možné konať a rozhodovať na neverejnom zasadnutí. Najvyšší správny súd mal nariadiť a vykonať ústne pojednávanie o návrhu sťažovateľa za primeraného použitia ustanovení Trestného poriadku o hlavnom

pojednávani. Sťažovateľ mal záujem zúčastniť sa na ústnom pojednávaní o jeho návrhu a toto právo mu bolo odopreté.

8. Vo vzťahu k nadobudnutiu právoplatnosti uznesenia o zrušení dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu sťažovateľ tvrdí, že zápisnica o neverejnom zasadnutí nie je rozhodnutím, nemá vo vzťahu k nemu žiadne právne účinky, má procesne formálnu povahu na rozdiel od uznesenia najvyššieho správneho súdu o zrušení dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, ktoré má hmotnoprávnu povahu. Oboznámenie sťažovateľa so zápisnicou e-mailom najvyššieho správneho súdu doručeným do súkromnej elektronickej schránky nie je oboznámením s „uznesením“. Právne účinky malo výlučne oznámenie uznesenia doručením jeho rovnopisu, k čomu došlo až 10. augusta 2023. Doručovanie písomností v disciplinárnom konaní prostredníctvom e-mailu, navyše na súkromný e-mail sťažovateľa nie je výslovne upravené v disciplinárnom súdnom poriadku ani v Trestnom poriadku.

9. Najvyšší správny súd preto v napadnutom rozhodnutí nesprávne právne posúdil skutok, z ktorého bol sťažovateľ uznaný vinným. Nevyhodnotil, že v jeho prípade došlo k porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy nedôvodným začatím jeho disciplinárneho stíhania ako sudcu. Neexistoval zákonný dôvod na podanie disciplinárneho návrhu, bez porušenia zákonnej povinnosti sudcu sťažovateľom ako sudcom neprichádza do úvahy aplikácia disciplinárneho súdneho poriadku ani Trestného poriadku. Návrh na disciplinárne stíhanie je možné označiť ako zneužitie práva z dôvodu svojvoľného výkladu právnych noriem upravujúcich disciplinárnu zodpovednosť.

10. V ďalšej časti sťažovateľ spochybňuje zákonnosť svojho prvého disciplinárneho konania (vedeného pod sp. zn. 3Ds/1/2021), kde o disciplinárnom návrhu navrhovateľky nerozhodoval všeobecný súd, ale disciplinárny senát Súdnej rady Slovenskej republiky nepatriaci do systému všeobecných súdov, čím mu malo byť odňaté právo na zákonného sudcu. Všetky rozhodnutia v prvom disciplinárnom konaní tak trpeli neodstrániteľnou vadou. V tejto súvislosti namieta, že sa najvyšší správny súd nevysporiadal s tým, že na nezákonnom postupe nebolo možné založiť zákonné rozhodnutie. Vzhľadom na nezákonnosť postupu, z ktorého vzišlo rozhodnutie sp. zn. 3Ds/1/2021 z 28. apríla 2021, najvyšší správny súd nemohol a nemal začať druhé disciplinárne konanie na základe návrhu sťažovateľky. Ak konanie začal, mohlo byť jeho úmyslom „zhojenie“ nedostatkov spojených s nesprávnym právnym posúdením vecí v spojitosti s nadobudnutím právoplatnosti uznesenia tak, že sa usiluje o účelový výklad noriem. Mohol sa usilovať aj o „zhojenie“ pochybenia samotného disciplinárneho senátu, ktorý rozhodoval o návrhu na zrušenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu a nezákonne určil právoplatnosť uznesenia v zápisnici o neverejnom zasadnutí, ktorú doručil na súkromný e-mail sťažovateľa.

11. Sťažovateľ nerozporuje, že opravný prostriedok (proti rozhodnutiu, ktorým sa zrušuje rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu) nie je v zmysle platného právneho stavu prípustný, absenciu opravného prostriedku považuje za rozpornú s druhou vetou čl. 47 ods. 2 ústavy, s čl. 47 charty a čl. 13 dohovoru. Všeobecný súd mal prednostne aplikovať ústavu a medzinárodné zmluvy. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v bode 18 (k účinkom rozhodnutia súdu) *expressis verbis* neguje povinnosť sudcov aplikovať hierarchicky nadradené normy.

12. Nedokonalosť právnej úpravy (absencia opravného prostriedku proti rozhodnutiu o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu alebo proti rozhodnutiu v merite veci) je prejavom porušenia

rovnosti zbraní (navrhovateľke je opravný prostriedok proti meritórnemu rozhodnutiu priznaný) a doktríny pozitívneho záväzku štátu. Sudcovia majú aplikovať ústavne konformný výklad a akceptovať prípadné podanie sťažnosti proti uzneseniu, odvolania proti meritórnemu rozhodnutiu disciplinárne obvineným, ktoré zasahuje do základných práv a slobôd, a s takýmto opravným prostriedkom sa náležite vysporiadať. Aj odvolací disciplinárny súd sa mal vysporiadať s námietkami uvedenými vo vyjadrení sťažovateľa, pretože meritórnym rozhodnutím nesporne došlo k zásahu do práv sťažovateľa (na vlastníctvo, na účinný prostriedok nápravy, na rovnosť zbraní, na odôvodnenie rozhodnutia, nebyť stíhaný a pod.).

13. V závere argumentácie sťažovateľ opakuje, že právoplatnosť uznesenia nie je viazaná ani na vyhlásenie ani na vydanie. Ide o výklad *ad absurdum*. Najvyšší správny súd prehliadol príčinnú súvislosť relevantných zákonných noriem, ďalej pokračoval v účelovom výklade jednoduchého práva. Ak by sa prijal výklad disciplinárneho senátu, zákonodarca by musel zmeniť právnu úpravu, aby jasne normovala, že uznesenie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu (resp. jeho zrušení) nadobúda právoplatnosť „okamihom vyhlásenia alebo vydania zápisnice o neverejnom zasadnutí, na ktorom bude obsiahnutý výrok uznesenia“, a to aj bez toho, aby sudca bol na zasadnutí prítomný. Vyhlásenie uznesenia najvyššieho správneho súdu v neprítomnosti sťažovateľa nezakladalo právne účinky k sťažovateľovi ako stíhanému sudcovi, do úvahy preto neprichádzal postup podľa druhej vety § 179 ods. 1 Trestného poriadku.

14. Napadnuté uznesenie pôsobí až absurdne v časti odôvodnenia, že kľúčové bolo zistenie, že sa sťažovateľ skutočne a hodnoverne dozvedel o existencii a obsahu vyhláseného uznesenia už v deň jeho vyhlásenia, teda pred spáchaním skutku. Sťažovateľ sa síce dozvedel o existencii výroku uznesenia, teda nie o uznesení s obligatórnymi náležitosťami, a to zo zápisnice z neverejného zasadnutia, avšak o obsahu zápisnice sa dozvedel až po jej doručení 10. augusta 2023.

15. Sťažovateľ napokon namieta, že mu bolo odopreté právo na obhajobu, pretože najvyšší správny súd nerešpektoval ospravedlnenie právneho zástupcu z 12. septembra 2024 a vykonal pojednávanie v neprítomnosti (oboch). Najvyšší správny súd sa v napadnutom rozhodnutí a uznesení nevysporiadal s materiálnym korektívom v rozpore s vlastnou praxou (napr. sp. zn. 33D/3/2023), čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a ústavného princípu podľa čl. 49 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstata ústavnej sťažnosti smeruje k porušeniu označených práv oboma napadnutými rozhodnutiami, predovšetkým z dôvodu svojvoľného a účelového výkladu noriem. Sťažnostná argumentácia je v prevažnej miere namierená na právne posúdenie skutku, za ktorý bol sťažovateľ uznaný vinným napadnutým rozhodnutím. Ťažisková polemika sa týka ustálenia okamihu, odkedy voči sťažovateľovi nastali účinky rozhodnutia najvyššieho správneho súdu o zrušení dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu.

17. Sťažovateľ (na rozdiel od navrhovateľky) nemal k dispozícii odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu. Svoje námietky ústavnoprávneho rozmeru proti prvostupňovému rozhodnutiu tak mohol prezentovať v ústavnej sťažnosti, na ktorej podanie mu začala lehota plynúť dňom doručenia

písomného vyhotovenia napadnutého odvolacieho uznesenia najvyššieho správneho súdu (22. 10. 2024) spoločne s lehotou na podanie ústavnej sťažnosti proti samotnému napadnutému uzneseniu vydanému v odvolacom disciplinárnom konaní (IV. ÚS 220/2023). Ústavná sťažnosť preto bola podaná v lehote podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). V danej situácii je irelevantné, že právomoc najvyššieho správneho súdu rozhodnúť o odvolaní bola založená navrhovateľkou, ktorá podaním riadneho opravného prostriedku využila svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a nie sťažovateľom, ktorý na podanie opravného prostriedku v zmysle disciplinárneho súdneho poriadku za daných okolností oprávnený nebol.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že a) odvolanie podané navrhovateľkou disciplinárneho konania smerovalo proti výroku o vine a výroku o disciplinárnom opatrení a malo podľa § 37 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu odkladný účinok, b) k odvolaniu navrhovateľky (ako aj k samotnému napadnutému rozhodnutiu) sa sťažovateľ vyjadril podaním z 8. septembra 2024, c) odvolací senát najvyššieho správneho súdu sa okrem odvolacích námietok navrhovateľky vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľa v odvolacom konaní, a teda poskytol ochranu ním označeným právam, ako aj d) odvolací senát mal v prípade zistenia chýb analogicky napĺňajúcich dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku možnosť poskytnúť ochranu právam sťažovateľa aj „nad rámec“ odvolania v „prospech“ sťažovateľa, teda v neprospech navrhovateľky, ústavný súd považuje za dôvodné uplatniť princíp subsidiarity minimálne v rozsahu odvolacej obrany sťažovateľa uvedenej v jeho podaní z 8. septembra 2024.

19. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že išlo o námietky i) nesprávneho právneho posúdenia skutku, ii) nemožnosti založenia rozhodnutia na nezákonnom postupe (prvé disciplinárne konanie začalo pred disciplinárnym senátom Súdnej rady Slovenskej republiky, nemohlo tak dôjsť ani k recidíve), iii) že disciplinárne senáty nemajú právo vykonávať neverejné zasadnutie, preto o návrhu na zrušenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie sa malo rozhodovať na ústnom pojednávaní, iv) zápisnica o neverejnom zasadnutí nemá účinky voči sťažovateľovi, nie je rozhodnutím a iba fixuje priebeh úkonu, bola doručená iba na súkromný email, a nie podľa zákona, v) uznesenie zo 14. júla 2023 nadobudlo účinky až doručením písomného vyhotovenia sťažovateľovi, nebol preto dôvod na disciplinárne konanie, vi) § 184 ods. 1 Trestného poriadku upravuje právoplatnosť a vykonateľnosť uznesenia, ktoré bolo riadne oznámené disciplinárne obvinenému, vii) zrušenie dočasného pozastavenia výkonu funkcie nenadobúda právoplatnosť doručením e-mailu o procesnom úkone, uznesenie v čase rozhodnutia disciplinárneho senátu neexistovalo, iba výrok uznesenia vyjadrený v zápisnici, viii) absentuje opravný prostriedok proti rozhodnutiu o pozastavení výkonu funkcie i meritórnemu rozhodnutiu, je preto potrebné aplikovať ústavne konformný výklad a akceptovať podanie sťažnosti alebo odvolania a vysporiadať sa s ním a ix) navrhovateľka a najvyšší správny súd použili účelový výklad.

20. Tieto námietky sa v zásade zhodujú s celou argumentáciou uvedenou v bodoch 7 až 14, preto sú v uvedenom rozsahu splnené dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

21. Keďže sťažovateľ napadol ústavnou sťažnosťou aj rozhodnutie odvolacieho disciplinárneho senátu (aj keď mu oproti prvostupňovému rozhodnutiu materiálne nespôsobilo ujmu), vychádzajúc zo spomínanej možnosti odvolacieho senátu rozhodnúť aj „v prospech“ sťažovateľa, posúdil ústavný súd sťažnostnú argumentáciu smerujúcu proti napadnutému (odvolaciemu) uzneseniu aj vo vzájomnej súvislosti s napadnutým (prvostupňovým) rozhodnutím. Ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že uznanie sťažovateľa za vinného zo špecifikovaného disciplinárneho previnenia a uloženie mu disciplinárneho opatrenia nevyústilo v okolnostiach posudzovanej veci do porušenia jeho práva na súdnu ochranu.

III.1. K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a súvisiacich práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

22. Obsahom práva na súdnu ochranu je právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie. Povinnosť súdu poskytnúť dostatočné odôvodnenie svojho rozhodnutia je podľa dlhodobo ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) súčasťou procesných záruk a jednou zo súčastí základného práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré je zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto právo je implikované aj v základnom práve na súdnu ochranu chránenom prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy.

23. Pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd precizuje, že toto právo v prípade sťažovateľa nie je aplikovateľné v jeho trestnej vetve. Dôvodom je nesplnenie tzv. Engelovských kritérií (rozsudok ESLP z 8. 6. 1976 vo veci Engel a ďalší v. Holandsko, sťažnosti 5100/71, 5101/71). Posudzovaný delikt je zakotvený v zákone o sudcoch ako disciplinárne previnenie, netýka sa všeobecne vymedzeného okruhu jednotlivcov (verejnosti), ale príslušníkov profesionálnej skupiny požívajúcej osobitný status, pričom cieľom jeho zakotvenia je dosiahnuť súlad s pravidlami profesionálneho či etického správania. Nie sú preto zastúpené trestné, ale skôr disciplinárne prvky. Do úvahy ako sankcia pre sťažovateľa neprichádzalo pozbavenie slobody a ujma v podobe zníženia funkčného platu o 50 % na tri mesiace (ako ani prípadná ujma v podobe zníženia platu o 70 % na obdobie až jedného roka) nie je osebe dostatočná, aby opatreniu bola pripísaná trestná povaha, hoci konečná suma v peňažnom vyjadrení by mohla byť (osobitne pri dlhšie trvajúcom období) považovaná za punitívnu (rozsudok Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalsko zo 6. 11. 2018, sťažnosti č. 55391/13, 57728/13 a 74041/13, ods. 124 – 128). Ani hrozba uloženia najprísnejšej sankcie zbavenia funkcie sudcu osebe neposúvala vec do trestnoprávnej roviny (rozsudok Kamenos proti Cypru z 31. 10. 2017, sťažnosť 147/07, ods. 51 – 53). Bez pochybností je však aplikovateľnosť označeného článku daná v občianskoprávnej vetve, pod ktorú patria disciplinárne konania pred profesijnými orgánmi, kde je v stávke právo vykonávať profesiu (rozsudok Baka proti Maďarsku z 23. 6. 2016, sťažnosť 20261/12, ods. 104 – 105).

24. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína jeho možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je vo vzťahu k všeobecným súdom prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov, rovnako ako aj ochrana princípov spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne kľúčové právne a skutkovo relevantné námietky účastníka konania. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05).

25. Ústavný súd v napadnutých rozhodnutiach nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktorý by mohol vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy či čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší správny súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu, vysporiadal sa so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľa a z jeho rozhodnutí je zrejmé, akými úvahami sa riadil pri právnom posudzovaní veci. Za podstatné námietky sťažovateľa považuje ústavný súd tie, ktoré sa týkali zrušenia dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, konkrétne o forme rozhodovania, účinkoch rozhodnutia a právnej povahe zápisnice o úkone.

26. Najvyšší správny súd v napadnutom rozhodnutí jasne vymedzil predmet svojho rozhodovania, zrozumiteľne vymedzil skutok, ktorý posudzoval (spočívajúci v zavinenom neplnení funkčných povinností), od čoho sa odvíjalo aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a právne posúdenie. Sťažnostná argumentácia uvedená v bodoch 7 a 10 (smerujúca proti postupu a rozhodnutiam v konaniach sp. zn. 31D/9/2023, resp. sp. zn. 3Ds/1/2021) je prejavom snahy o preskúvanie iných ako v petite uvedených rozhodnutí. Ak sťažovateľ zastával názor, že všetky rozhodnutia v jeho prvom disciplinárnom konaní boli nezákonné, mal svoje námietky uplatniť v rámci tam dostupných opravných prostriedkov, resp. po ich vyčerpaní v prípadnej ústavnej sťažnosti so zodpovedajúcou ústavnoprávnou argumentáciou. Načím pripomenúť, že najvyšší správny súd v disciplinárnom konaní iniciovanom navrhovateľkou a zavŕšenom napadnutým rozhodnutím, resp. uznesením nepreskúmaval vecnú správnosť predchádzajúceho postupu či rozhodnutí najvyššieho správneho súdu. Bližšie nevysporiadanie sa najvyššieho správneho súdu s námietkou o nezákonnosti postupu, z ktorého vzišlo rozhodnutie sp. zn. 3Ds/1/2021 z 28. apríla 2021, preto ústavný súd nepovažuje za nedostatok spôsobujúci nedodržanie požiadavky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Okrem toho sa najvyšší správny súd v napadnutom rozhodnutí (bod 20) detailne, spätne preskúmateľne a bez dopustenia sa svojvôle vysporiadal s námietkou k rozhodovaniu na neverejnom zasadnutí vo veciach dočasného pozastavenia.

27. Námietka o účelovom výklade noriem najvyšším správnym súdom v súvislosti s posudzovaním právoplatnosti sporného uznesenia nie je dôvodná. Všeobecné námietky, že išlo o úsilie o zhojenie nedostatkov návrhu navrhovateľky či skorších pochybení najvyššieho správneho súdu, resp. námietka o potrebe zohľadňovania príčinnej súvislosti noriem nepostačujú. Najvyšší správny súd jasne uviedol ustanovenia právnych predpisov [§ 184 ods. 1 písm. a), resp. § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, § 179 ods. 1 a § 185 ods. 2 Trestného poriadku, § 4, § 37 ods. 3 a § 43 disciplinárneho súdneho poriadku], z ktorých vyvodil svoj záver k právnym účinkom uznesenia, osobitne k jeho právoplatnosti. Sťažovateľ neosvedčil, že by išlo o prejav účelovosti, neuviedol

akékoľvek indicie o ojedinelosti použitého výkladu či o jeho vytvorení len pre účely tohto prípadu bez možnosti jeho aplikovania v opakujúcich sa podmienkach. Ústavný súd nezistil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ani „*negovanie povinnosti sudcov aplikovať hierarchicky nadradené normy*“, išlo v princípe o aplikáciu jednoduchého podústavného predpisu bez potreby odvolávania sa na všeobecné princípy či dotvárania normatívneho textu zo strany súdu alebo zákonodarcu.

28. Najvyšší správny súd dal v napadnutom rozhodnutí odpoveď na podstatnú námietku o neúčinnosti doručovania zápisnice z neverejného zasadnutia e-mailom tým, že svoj záver o právoplatnosti sporného uznesenia založil na ústavne prijateľnom výklade § 184 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku. Ako to aj neskôr najvyšší správny súd v napadnutom uznesení priblížil, podstatné bolo, že uznesenie podľa Trestného poriadku nadobúda právoplatnosť objektívne a oboznámenie sa sťažovateľa so zápisnicou z neverejného zasadnutia prostredníctvom e-mailu malo význam pre ustálenie zavinenia. Ústavný súd nezistil v odôvodnení obsiahnutom v napadnutom rozhodnutí známky účelovosti, považuje ho za zrozumiteľné a prijatý záver považuje za rozumne vyplývajúci z priblížených ustanovení právnych predpisov, a teda za ústavne konformný.

29. V odôvodnení napadnutého uznesenia ústavný súd nezistil žiadny taký absurdný záver súdu, že by v jeho dôsledku bolo potrebné prijať záver o porušení práva na spravodlivý proces pre nesplnenie požiadavky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Ani absencia výslovného odkazu na materiálny korektív nie je vzhľadom na jasné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v bode 27 k povahe porušenej povinnosti nedostatkom, ktorý by mohol viesť k dôvodnosti záveru o porušení práva na spravodlivé konanie. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, pričom súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. 1. 1999).

30. Námietku o odopretí práva na obhajobu nepovažoval ústavný súd za dôvodnú pre vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu a práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, resp. práva na spravodlivý proces. Najvyšší správny súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne odôvodnil, prečo pristúpil k vykonaniu verejného zasadnutia 12. septembra 2024 v neprítomnosti obhajcu sťažovateľa. Sťažovateľ nevedol s odôvodnením uznesenia žiadnu polemiku, neanalyzoval súdom jasne uvedené dôvody (absencia riadneho a včasného ospravedlnenia), iba prejavil nesúhlas s nerešpektovaním ospravedlnenia, z čoho vyvodil záver o porušení základného práva. Vzhľadom na už uvedené zhrnutie odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd nepovažoval za potrebné bližšie sa zaoberať námietkou sťažovateľa.

31. Námietky smerujúce proti disciplinárnemu návrhu navrhovateľky, resp. len proti tomu, že bol podaný, sú nedôvodné. Disciplinárny návrh nemá povahu rozhodnutia, ale je len procesným úkonom na to oprávneného subjektu, o ktorom rozhoduje disciplinárny súd, čo by v trestnom konaní pripomínalo skôr podanie obžaloby (II. ÚS 509/2024). Disciplinárny súd súčasne nemá povinnosť stotožniť sa s disciplinárnym návrhom.

32. Vzhľadom na už prezentované čiastkové závery k jednotlivým námietkam sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie (ako aj napadnuté uznesenie) spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia bez zistenia prejavov svojvôle či vnútorného rozporu v rámci jeho odôvodnenia. Disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné námietky. Výklad a aplikácia zákonných predpisov boli v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Za týchto okolností ústavný súd nemá ústavne relevantný dôvod na to, aby prehodnocoval právne závery najvyššieho správneho súdu a tieto následne podrobil ústavnoprávnej korekcii.

33. Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutými rozhodnutiami a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj súvisiacich práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutých rozhodnutí, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní, ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K porušeniu ostatných označených práv:

34. Pre aplikáciu základného práva uvedeného v prvej vete čl. 17 ods. 2 ústavy je dôležitý tam uvedený pojem „stíhanie“. Systematika a zaradenie tohoto práva ku garanciam ochrany osobnej slobody naznačujú, že v tomto prípade ide o stíhanie v podústavnom trestnoprávnom zmysle. Nie je možné pracovať tu so širším ústavnoprávnym konceptom konania o trestnom obvinení podľa čl. 6 dohovoru (tento článok je v prípade sťažovateľa aplikovateľný len v jeho občianskoprávnom, a nie v trestnom rozmere, pozn.). Toto základné právo teda nemožno aplikovať v konaniach, ktoré síce chápeme ako trestné v ústavnoprávnom zmysle, ale nehrozí v nich pozbavenie osobnej slobody (typicky obvinenia z priestupku – I. ÚS 25/94). To je reálne iba prípad trestného stíhania v zmysle Trestného poriadku (KOPA, M. Čl. 8 [Právo na osobnú svobodu]. In: HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základných práv a svobod*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, marg. č. 36.). Uvedené základné právo preto nie je podľa zistenia ústavného súdu aplikovateľné, v tejto časti je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a musí byť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Rovnaké dôvody podľa názoru ústavného súdu odôvodňujú neaplikovateľnosť čl. 49 ústavy, ktorého záruky sa vzťahujú na trestné konanie v jeho „klasickom“ význame. Neznamená to však, že by sa požiadavky uvedené v čl. 49 a 50 ústavy nemohli a nemali primerane uplatňovať tiež pri vyvodzovaní zodpovednosti za disciplinárne delikty patriacej do širšej kategórie správnej zodpovednosti. Sťažovateľ bližšie neozrejmil, akým spôsobom v jeho prípade malo dôjsť k porušeniu princípu *nullum crimen, nulla poena sine lege*.

35. V súvislosti s časťou ústavnej sťažnosti namietajúcou porušenie práva podľa čl. 47 charty ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti neodôvodnil presah jeho veci s právom Európskej únie, čím je podľa čl. 51 ods. 1 charty podmienená jej aplikačná pôsobnosť. Táto

okolnosť má za následok odmietnutie aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

36. Pokiaľ sťažovateľ namieta rozpor ustanovení disciplinárneho súdneho poriadku, ktoré vylučujú podanie opravného prostriedku disciplinárne obvineným proti rozhodnutiu o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu alebo proti rozhodnutiu v merite veci, s čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 13 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že v rámci konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy sťažovateľ neformuloval návrh podľa § 123 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Senát ústavného súdu nezistil dôvod na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy o súlade zákonov s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Všeobecne totiž z ústavného hľadiska nie je zaručené právo podať odvolanie proti súdnemu rozhodnutiu. Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva pre členské štáty povinnosť vytvoriť odvolacie alebo kasačné sudy. Výnimku predstavuje čl. 2 ods. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý však zaručuje právo na odvolanie len v trestných veciach, pričom pojem trestný čin „criminal offence“ je vykladaný rovnako ako trestné obvinenie „criminal charge“ podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V prípade sťažovateľa však čl. 6 ods. 1 dohovoru v trestnej vetve nie je aplikateľný (rozsudok Grosam proti Českej republike z 1. 6. 2023, § 138 – § 140). Ani z čl. 13 dohovoru nevyplýva vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam povinnosť vytvorenia viacerých súdnych úrovní či garancia práva na odvolanie, osobitne pri rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít nepodliehajúcich ďalšiemu súdnemu prieskumu (Pizzetti proti Taliansku správa Komisie z 10. 12. 1981, § 41; rozsudok Jurij Romanov proti Rusku z 25. 10. 2005, § 55). Z okolností navyše vyplynulo, že najvyšší správny súd sa podaním sťažovateľa v rámci odvolacieho konania riadne zaoberal a po uskutočnení vecného prieskumu primeraným spôsobom reagoval aj na jeho argumenty podstatné pre rozhodnutie. Ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti nepovažuje za potrebné hodnotiť vhodnosť v zákone uvedeného nastavenia disciplinárneho konania ako jednostupňového s pripustením odvolania len pri uložení najprísnejšej sankcie (doplneného o možnosť podania odvolania navrhovateľkou, ak nebolo nevyhovené jeho návrhu na uloženie tejto najprísnejšej sankcie), v ktorého dôsledku môže dochádzať k situáciám, ako je prípad sťažovateľa, proti ktorému smeroval návrh na uloženie disciplinárneho opatrenia spočívajúceho v odvolaní z funkcie. Ako aj z dôvodovej správy k disciplinárnemu súdnemu poriadku k § 37 vyplýva, takéto nastavenie odvolacieho oprávnenia bolo odôvodňované záujmom na dosiahnutí „čistoty“ v tom-ktorom profesijnom stave navrhovateľmi zodpovednými za ich fungovanie. Ústavný súd napriek výslednej nerovnosti v prístupe účastníkov disciplinárneho konania k opravnému prostriedku (v merite veci, pretože pri rozhodovaní o dočasnom opatrení nie je absolútne prípustný opravný prostriedok, pozn.), ktorá v tomto prípade je na ťarchu sťažovateľa, je pripravený akceptovať záujem na dosiahnutí vysokého profesijného štandardu v rámci stavu za legitímny na odôvodnenie odlišného zaobchádzania. Takéto odlišné zaobchádzanie sa nejaví byť ústavnému súdu svojvoľné či zjavne nerozumné a vzhľadom na disciplinárne konanie ako špecifický typ konania ho možno považovať za primerané. Sťažovateľ mal navyše možnosť ešte pred 1. januárom 2025 podať návrh na najvyššom správnom súde na vyslovenie nesúlady právnej úpravy disciplinárneho súdneho poriadku s ústavou alebo dohovorom. Napriek tomu, že vo vyjadrení z 8. septembra 2024 namietal absenciu opravného prostriedku proti rozhodnutiu o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu i proti rozhodnutiu v merite veci, zodpovedajúci návrh však v tom čase konajúcemu súdu nepodal. Z týchto dôvodov považoval ústavný súd za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť aj vo vzťahu k námietkam

o porušení čl. 47 ods. 2 (pravdepodobne sťažovateľ mylne označil ods. 2 namiesto ods. 3) ústavy, ako aj čl. 13 dohovoru a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ju odmietol.

37. K námietke porušenia práva na preskúmanie rozhodnutia podľa čl. 46 ods. 2 ústavy napadnutým rozhodnutím ústavný súd uvádza, že disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu nie je dôvod nepovažovať za súd, preto záruka vyplývajúca z prvej vety článku je bez ďalšieho splnená, resp. má v tomto prípade uplatnenie v tom zmysle, že v dôsledku rozhodovania o disciplinárnom návrhu súdom sa aplikujú záruky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nie je ďalej potrebné zaoberať sa ani tým, či bolo z právomoci súdu vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd, nič konkrétne v tomto zmysle sťažovateľ ani netvrdil. V tejto časti ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd rovnako odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu